Pielikums
Valmieras novada pašvaldības
domes 27.08.2026. lēmumam
Nr. 539 (protokols Nr. 12, 27.§)

Valmieras novada pašvaldības BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS PROGRAMMA

2026.-2031. gadam

VALMIERAS
NOVADS.

Saturs

Ievads 3
Bērnu tiesību aizsardzības programma 5
Esošās situācijas raksturojums 8
Bērnu tiesību aizsardzības īstenošana 8
Bērnu tiesību aizsardzības subjekti 8
Izglītības nodrošinājums un interešu izglītība 9
Bērnu un jauniešu līdzdalība 11
Sociālā aizsardzība 12
Bez gādības palikušo bērnu aprūpe 13
Pasākumi veselības veicināšanai 15
Bērnu likumpārkāpumu profilakse 16

Ievads

Valmieras novada pašvaldība (turpmāk- Pašvaldība) izveidojusi Bērnu tiesību aizsardzības programmu(turpmāk-Programma) kā vidējā termiņa plānošanas dokumentu 2026.-2031.gadam. Tās mērķis ir nodrošināt bērnu tiesību ievērošanu, aizsardzību pret vardarbību, diskrimināciju un nolaidīgu attieksmi, kā arī veicināt drošu, atbalstošu un attīstošu vidi Pašvaldības administratīvajā teritorijā, kā to nosaka Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 11.punkts[1] un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66.panta pirmā daļa[2]

Programma veidota ņemot vērā Valmieras novada attīstības plānošanas dokumentus Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022. - 2038.gadam[3] un Valmieras novada attīstības programma 2022.-2028.gadam[4], kur mērķis ir pilnveidot Pašvaldības teritorijā esošo institūciju darbu, savstarpējo sadarbību un aktivizēt sabiedrības līdzdalību bērnu un ģimeņu dzīves kvalitātes uzlabošanai, nodrošinot bērnu tiesību ievērošanu pašvaldības administratīvajā teritorijā, izejot no Pašvaldības plānošanas dokumentos ietvertā, nosakot prioritātes un sasniedzamos rezultātus izglītības, sociālās politikas, veselības un jaunatnes lietu jomā, kuras tieši skar ģimenes ar bērniem un risina jautājumus, kas saistīti ar bērnu tiesību aizsardzību tuvinot Pašvaldību Stratēģijas vīzijā uzsvērtajam, ka 2040. gadā Latvijā un Eiropā Valmieras novadu pazīst kā izcilas uzņēmējdarbības un ģimenei draudzīgāko pašvaldību Baltijā.

Programmas izstrādē būtiska loma ir arī nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentos ietvertajiem uzstādījumiem un vidēja termiņa mērķiem bērnu tiesību aizsardzības jomā, kas ir definēti:

Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādnēs 2022.-2027. gadam[5], (turpmāk – Pamatnostādnes), kas nosaka bērnu, jaunatnes un ģimenes valsts politikas pamatprincipus, mērķi, prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, lai veidotu ģimenēm ar bērniem draudzīgu sabiedrību, veicinot bērnu un jaunatnes labklājību, veselīgu attīstību un vienlīdzīgas iespējas un nabadzības risku un sociālās atstumtības mazināšanu.

Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2021.-2027.gadam[6], kuru mērķi ir mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanu orientēts izglītības piedāvājums, augsti kvalificēti, kompetenti un uz izcilību orientēti pedagogi, akadēmiskais personāls kā atbalsts ikviena indivīda izaugsmei. Nozīmīgs pasākums ir "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas koncepcijas" izveide un ieviešana, sniedzot atbalstu nelabvēlīgā situācijā nonākušiem bērniem un jauniešiem mācību pārtraukšanas riska mazināšanai.

Valmieras novada izglītības ekosistēmas attīstības stratēģija 2024. – 2030.gadam.[7] Stratēģijas mērķis ir noteikt izglītības attīstības prioritātes un virzienus

[1] https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums

[2] https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums

[3] https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2021/11/Valmiera_IAS_1RED.pdf

[4] https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/11/

[5] https://likumi.lv/ta/id/338304

[6] https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam

[7] https://www.valmierasnovads.lv/dokumenti/valmieras-novada-izglitibas-ekosistemas-attistibas-strategija-2024-2030-gadam/

VALMIERAS NOVADS.

Valmieras novadā 2024. - 2030. gadam, atbilstoši esošajai situācijai un novada attīstības dokumentiem, nacionālajām izglītības attīstības pamatnostādnēm, ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem 2030, administratīvi teritoriālajai reformai, kā arī nacionālā un Eiropas Savienības līmenī paredzētajiem atbalsta mehānismiem.

Valmieras novada priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2024.-2028.gadam.[8] Rīcības programma "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns" ir izstrādāta, lai Valmieras novada pašvaldībā samazinātu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas (turpmāk– PMP) risku, panākot to, ka pēc iespējas visi novada bērni un jaunieši gūst pilnvērtīgu pamatizglītību. Rīcības programmas ietvaros tiks izveidota priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma.

Sabiedrības veselības pamatnostādnēs 2021.-2027. gadam[9]. Pamatnostādnēs paredzēts mazināt dažāda veida atkarību izraisošo vielu lietošanu un procesu atkarības, īstenojot sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus, kā arī ieviest programmas mobinga mazināšanai izglītības iestādēs, ņemot vērā citu valstu labās prakses piemērus un adaptētās programmas, paredzot arī pedagogu un izglītības iestādēs strādājošo personu apmācības.

Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnēs 2021.-2027. gadam.[10] Mērķis**:** sekmēt iedzīvotāju sociālo iekļaušanu, mazinot ienākumu nevienlīdzību un nabadzību, attīstot pieejamu un individuālajām vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu un juridiskā atbalsta sistēmu.

Ņemot vērā nacionālajā līmenī noteiktos mērķus un rīcības virzienus bērnu tiesību aizsardzības jomā un Pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības programmas mērķi 2026.-2031.gadam, Pašvaldība izvirzījusi četrus rīcības virzienus:

1. Izglītības nodrošinājums pašvaldībā, brīvā laika pavadīšanas iespējas
2. Pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem
3. Bērnu drošības un labklājības uzlabošana
4. Speciālistu, bērnu, vecāku izglītošana par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem

[8] https://www.valmierasnovads.lv/dokumenti/valmieras-novada-priekslaicigas-macibu-partrauksanas-prevencijas-sistema-un-ieviesanas-plans-2024-2028-gadam/

[9] https://likumi.lv/ta/id/332751-sabiedribas-veselibas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam

[10] https://likumi.lv/ta/id/325828-par-socialas-aizsardzibas-un-darba-tirgus-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam

VALMIERAS NOVADS.

Bērnu tiesību aizsardzības programma

Vispārīgie noteikumi

1. Bērnu tiesību aizsardzības programma (turpmāk-Programma) nosaka Valmieras novada pašvaldības (turpmāk- Pašvaldība) mērķi un uzdevumus, pasākumu kopumu un resursus bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanā Pašvaldības administratīvajā teritorijā.

2. Bērns ir persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot tās personas, kuras saskaņā ar likumu izsludinātas par pilngadīgām vai stājušās laulībā pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas (BTA 3.pants 1.daļa).

3. Tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses. Šīs personas ievēro bērna labākās intereses visās darbībās, kas tieši vai netieši skar vai var skart bērnu (BTA 6.pants 1.,2.daļa).

5. Bērna tiesību aizsardzība īstenojama, sadarbojoties ar ģimeni, valsts un pašvaldību institūcijām, sabiedriskajām organizācijām un citām fiziskām un juridiskām personām. Institūciju sadarbības organizēšanu un kārtību, kādā īstenojama bērnu tiesību aizsardzība, nosaka Ministru kabinets (BTA 6.pants 3.daļa). Bērnu tiesību ievērošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām Pašvaldības administratīvajā teritorijā koordinē un pārrauga Bērnu tiesību aizsardzības Komisija.

Programmas mērķis un uzdevumi

6. Programmas mērķis: nodrošināt bērnu tiesību ievērošanu, aizsardzību pret vardarbību, diskrimināciju un nolaidīgu attieksmi, kā arī veicināt drošu, atbalstošu un attīstošu vidi Pašvaldības administratīvajā teritorijā

7. Programmas uzdevumi:

7.1.Apkopot informāciju par Pašvaldībā pieejamiem resursiem, kas izmantojami, īstenojot mērķtiecīgus pasākumus bērnu tiesību un labāko interešu nodrošināšanai:

7.1.1.bērna pamattiesību un pienākumu īstenošanā;

7.1.2.izglītības ieguvē un brīvā laika pavadīšanā;

7.1.3.atbalstā ģimenēm ar bērniem;

7.1.4.ārpusģimenes aprūpē;

7.1.5.veselības veicināšanā un aprūpē;

7.2. Konkretizēt katras iestādes pienākumus un atbildību bērnu tiesību aizsardzības jomā.

7.3.Izstrādāt vienotu pieeju bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanai Pašvaldības administratīvajā teritorijā, stiprinot sadarbību starp institūcijām.

Programmas īstenošana

8. Bērna pamattiesības un pienākumus nosaka Bērnu tiesību aizsardzības likums.

9. Valmieras novada administratīvajā teritorijā bērnu tiesību ievērošanu savas kompetences ietvaros nodrošina Valmieras novada pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības Komisija, Valmieras novada Bāriņtiesa, Valmieras novada Sociālo lietu

pārvalde, Valmieras novada Izglītības pārvalde, Valmieras novada pašvaldības policija, Valsts policija.

10. Valmieras novada pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības Komisija:

10.1.izskata individuālus gadījumus saistībā ar iespējamiem bērna tiesību pārkāpumiem, ja ir nepieciešama ātra rīcība un vairāku institūciju sadarbība, kā arī, ja radušos situāciju nav iespējams atrisināt vienas institūcijas, starpprofesionāļu komandas ietvaros vai nav to izdevies atrisināt ilgstošā laikposmā

10.2. analizē situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā un sniedz Pašvaldībai priekšlikumus bērnu tiesību aizsardzības programmas izstrādei, tostarp par nepieciešamajiem pasākumiem institūciju sadarbības sistēmas pilnveidošanai un saskaņotai un koordinētai institūciju sadarbībai.

10.3.sniedz Latvijas Republikas Labklājības ministrijai priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidei un sadarbības uzlabošanai bērnu tiesību aizsardzības jomā.

10.4.informē sabiedrību par aktuāliem bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem.

10.5.sniedz Pašvaldībai pārskatu par savu darbību.

11.Valmieras novada Bāriņtiesa:

11.1.nodrošina bērnu personisko un mantisko tiesību un interešu aizsardzību, aizbildnības, adopcijas, audžuģimeņu lietu kārtošanai

11.2.informē Valmieras novada Sociālo lietu pārvaldi par ģimenēm, kurās pietiekami netiek nodrošināta bērna aprūpe, audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība;

11.3.sadarbojas ar citām bāriņtiesām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, sociālo dienestu, veselības un aprūpes iestādēm, izglītības iestādēm, pašvaldības un Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, zvērinātu tiesu izpildītājiem, lai nodrošinātu bērnu tiesību un interešu aizstāvību;

11.4.piedalās ar bērnu saistītu lietu izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumus;

11.5.nodrošina bērna ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē;

11.6.uzklausa bērnu ikvienā jautājumā, kas skar bērna intereses;

11.7.sniedz palīdzību bērnam, kura tiesības un intereses ir apdraudētas, kā arī bērnam, kurš pēc palīdzības vērsies bāriņtiesā.

12.Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde:

12.1.sniedz sociālo palīdzību un materiālo atbalstu ģimenēm pašvaldības administratīvajā teritorijā, atbilstoši normatīvo aktu prasībām;

12.2.nodrošina mērķtiecīgus sociālos pakalpojumus, kas orientēti uz ģimenes problēmu mazināšanu un bērnu psihosociālo drošību, stiprinot pašas ģimenes resursus;

12.3.sadarbībā ar citām institūcijām un speciālistiem organizē atbalsta grupas vecākiem, ģimenēm, kurās konstatētas problēmas bērnu audzināšanā un aprūpē;

12.4. sadarbībā ar citām institūcijām un speciālistiem izstrādā nepilngadīgo likumpārkāpēju sociālās korekcijas un sociālā atbalsta programmas.

13.Valmieras novada Izglītības pārvalde:

13.1. nodrošina pirmsskolas izglītības, pamatizglītības, vidējās izglītības ieguvi pašvaldības teritorijā dzīvojošiem bērniem un jauniešiem;

13.2.nodrošina speciālo pirmsskolas un speciālo pamatizglītības programmu apgūšanu bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem;

13.3.nodrošina profesionālās ievirzes, interešu izglītības, karjeras un pieaugušo neformālās izglītības pieejamību;

13.4. nodrošina izglītības satura un programmu kvalitatīvu īstenošanu;

13.5. īsteno projektus bērnu individuālās izglītošanās vajadzības un pilsoniskās audzināšanas nodrošināšanai;

13.6. sadarbībā ar citām institūcijām un speciālistiem īsteno vecāku izglītošanu bērnu audzināšanas un tiesību jautājumos;

13.7. sadarbībā ar citām institūcijām un speciālistiem veic bērnu/skolēnu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku novēršanu.

14. Valmieras novada pašvaldības policija sadarbībā ar Valsts policiju un citām Pašvaldības institūcijām veic preventīvos pasākumus darbā ar nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem.

15.Veselības veicināšanu un aprūpi Valmieras novada pašvaldības administratīvajā teritorijā nodrošina:

15.1.ārstniecības iestādes- SIA "Vidzemes slimnīca", SIA "Mazsalacas slimnīca", VSIA "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca" ambulatoro pakalpojumu sniedzējs SIA "Valmieras veselības centrs", Gulbja laboratorijas un Centrālās laboratorijas filiāle, 27 aptiekas;

15.2.darbojas 35 ģimenes ārstu prakses ,t.sk. 18 Valmieras pilsētā un 17 ārstu speciālistu prakses;

15.3. Valmieras novada Sociālo lietu pārvaldes Veselības aprūpes nodaļa nodrošina novadā 8 feldšerpunktu un veselības punktu darbību;

15.4. Neatliekamās medicīnas palīdzības dienests;

Nobeiguma jautājumi

16. Par programmas izpildes uzraudzību, informācijas apmaiņu starp institūcijām (cik bieži iesaistītās institūcijas ziņo par plānoto aktivitāšu izpildi) atbildīga ir Valmieras novada pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības komisija.

17. Grozījumus šajā programmā iesniedz Valmieras novada pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības komisija sadarbībā ar programmā iesaistītajām institūcijām, tos apstiprina ar Valmieras pašvaldības domes lēmumu.

Esošās situācijas raksturojums

Valmieras novada kopplatība ir 2 948 km2 (4,6 % no Latvijas), kas ir pēc teritorijas piektā lielākā novada pašvaldība Latvijā, savukārt pēc iedzīvotāju skaita – otrā lielākā pašvaldība – Valmieras novadā dzīvo 54 642 iedzīvotāji, tai skaitā 24 425 iedzīvotāji (46%) Valmieras pilsētā. Novada Administratīvais centrs ir Valmiera. Novada pārvaldes teritoriālā iedalījuma jeb apvienību centri ir Brenguļos, Burtniekos, Kocēnos, Mazsalacā, Naukšēnos, Rūjienā un Strenčos. Valmiera ir viena no 10 Latvijas valstspilsētām ar 24 425 iedzīvotājiem, novada pilsētas Rūjiena (2801 iedzīvotājs), Mazsalaca (1191 iedzīvotājs), Seda (1231 iedzīvotājs), Strenči (1084 iedzīvotājs), novada teritorijā ir 53 ciemi 26 pagastos; pēc iedzīvotāju skaita lielākie ciemi ir Valmiermuiža, Kocēni, Zilaiskalns, Naukšēni, Rencēni, Matīši, Burtnieki, Rubene, Dikļi, Vaidava.

Pēc Pilsonības migrācijas lietu pārvaldes datiem 2024.gada 1. janvārī Valmieras novadā reģistrēti 3751 bērni vecumā no 0 līdz 6 gadu vecumam un 6640 vecumā no 7 līdz 18 (neieskaitot), 2025.gada 1. janvārī – no 0 līdz 6 gadiem 3576 bērni un vecumā no 7 līdz 18 (neieskaitot) 6692 bērni. Bērnu skaitam novadā tāpat kā visā valstī ir tendence samazināties, 2023. gadā reģistrēti 10492 bērni, bet 2025. gadā tikai 10268, kur samazinājums ir par 224 bērniem.

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 4., 9., 11. punktu pašvaldības autonomās funkcijas ir īstenot bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību, tostarp, nodrošināt iespēju iegūt obligāto izglītību un gādāt par pirmsskolas izglītības, vidējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības un interešu izglītības pieejamību, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus. Šīs funkcijas sniedz pašvaldībām plašu pilnvaru klāstu, lai veicinātu vietējās sabiedrības labklājību un attīstību, nodrošinot tām elastīgu rīcības brīvību, lai risinātu un pielāgotos konkrētajām vajadzībām un apstākļiem.

Bērnu tiesību aizsardzības īstenošana.

Bērnu tiesību aizsardzības subjekti

Bērnu tiesību aizsardzības principus un subjektus, bērna pamattiesības un pienākumus nosaka Bērnu tiesību aizsardzības likums un Civillikums[11]. Valmieras novada administratīvajā teritorijā bērnu tiesību ievērošanu savas kompetences ietvaros nodrošina Valmieras novada Bāriņtiesa, Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde, Valmieras novada Izglītības pārvalde, Valmieras novada pašvaldības policija, Valsts policija. Bērnu tiesību aizsardzībā nozīmīga ir iestāžu sadarbība un ņemot vērā Ministru kabineta 12.09.2017. noteikumus Nr.545 “Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā” 4.punktu[12], kas nosaka, ka “sadarbības grupa ir konsultatīva koleģiāla institūcija, kuru izveido pašvaldība, un tās darbības teritorija ir attiecīgā novada vai republikas pilsētas administratīvā teritorija”, ar Valmieras novada pašvaldības domes 27.01.2022. sēdēs lēmumu izveidota Valmieras novada

[11] https://likumi.lv/ta/id/225418-civillikums

[12] https://likumi.lv/ta/id/293496-noteikumi-par-instituciju-sadarbibu-bernu-tiesibu-aizsardziba

VALMIERAS NOVADS.

pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības komisija (turpmāk- Komisija), apstiprināts tās nolikums.

https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2022/02/63_lem_piel_Bernu_ties_aizsardz_kom_NOLIKUMS.pdf

Komisijas sastāvā iekļauti pārstāvji no iepriekš minētajām institūcijām. Komisija izskata individuālus gadījumus saistībā ar iespējamiem bērna tiesību pārkāpumiem, ja nepieciešama ātra rīcība vai vairāku institūciju sadarbība, analizē situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā novadā un sniedz ieteikumus saskaņotai un koordinētai institūciju sadarbībai, normatīvo aktu pilnveidei. Pašvaldībā vienlaikus darbojas arī starpprofesionāļu komandas, kuru kopējais mērķis ir kvalitatīva pakalpojuma, palīdzības sniegšana ģimenei, bērnam un pēc iespējas labāks problēmsituācijas (piemēram- aprūpes trūkums, bērna devianta uzvedība, vardarbība, krīzes situācija ģimenē) risinājums bērna interesēs.

Gadījumos, ja starpprofesionālu komanda nevar rast risinājumu, tā vēršas Bērnu tiesību aizsardzības Komisijā, savukārt Komisija sarežģītās situācijās var pieņemt lēmumu par vēršanos Bērnu aizsardzības centrā (BAC) pēc metodiskās palīdzības problēmsituācijas risināšanā.

Izglītības nodrošinājums un interešu izglītība

Valmiera ir starptautiskā UNESCO Izglītības pilsētu sadarbības tīkla dalībniece (UNESCO Global Network of Learning Cities), kā arī Valmieras valstspilsēta iesaistījusies Baltijas pilsētu savienības (UBC) izglītības pilsētu darba grupā, kas atbalsta jauniešu nodarbinātību un labklājību. Visaptveroša izglītības sistēma ir Valmieras novada inovāciju un uzņēmējdarbības pamatā. Valmieras novada izglītības pārvalde nodrošina iespēju bērniem iegūt obligāto pirmsskolas un pamatizglītību, vispārējo vidējo izglītību un īsteno interešu izglītības realizāciju.

2023. gada nogalē tika apstiprināts atbalsts Valmieras novada vispārējās izglītības iestāžu tīklam, līdz ar to skolu tīklā nav paredzētas turpmākas izmaiņas un pašvaldības fokuss izglītības jomā ir vērsts uz kvalitatīvu izglītības piedāvājuma nodrošināšanu un attīstību. Skolu tīkls Valmieras novadā ir sakārtots.

Valmieras novadā ir 14 **pirmsskolas** izglītības iestādes, kā arī pirmsskolas izglītība tiek nodrošināta astoņās vispārizglītojošās izglītības iestādēs un vienā speciālā izglītības iestādē.

Novadā ir 20 **vispārējās izglītības** iestādes – divas sākumskolas, 11 pamatskolas, 4 vidusskolas, divas valsts ģimnāzijas, kā arī viena speciālā izglītības iestāde – Valmieras Gaujas krasta vidusskola – attīstības centrs, kurā mācās bērni ar dzirdes, garīgās veselības vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem.

Profesionālās vidējās izglītības iestādes- Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola, kurā apgūstamas dizainera asistenta profesijas interjera, grafikas, produktu un audiovizuālās komunikācijas jomā. Valmieras tehnikumā apgūstamas profesijas – Atjaunojamās enerģētikas tehniķis, Lokmetinātājs, Pārtikas produktu ražošanas tehniķis, Pavārs, Uzskaites grāmatvedis, Loģistikas darbinieks, Mehatronisku sistēmu tehniķis, Programmēšanas tehniķis, Mašīnbūves tehniķis un Programmvadības metālapstrādes darbagaldu iestatītājs. Gaujas krasta vidusskola-attīstības centrs saviem audzēkņiem piedāvā apgūt profesionālās pamatizglītības programmas “Kokizstrādājumu izgatavošana”, ”Ēdināšanas pakalpojumi”, “Komerczinības” un “Mājturība”.

VALMIERAS NOVADS.

Valmieras valstspilsētā reģistrētas divas privātas izglītības iestādes- UNIVERSUM mūzikas un mākslas vidusskola un Valmieras Zaļā skola.

Augstāko izglītību iespējams iegūt Vidzemes Augstskolā.

Valmierā darbojas Valmieras integrētā bibliotēka, kas veidota apvienojot Valmieras novada pašvaldības un Vidzemes Augstskolas bibliotēku resursus un kur tiek piedāvāts plašs pakalpojumu klāsts visu paaudžu interesentiem šodienas vajadzībām atbilstošās telpās ar labu informācijas tehnoloģiju nodrošinājumu. Piemēram, lasīšanas veicināšanas programmas, "Zinātnieku nakts", izstādes, radošās darbnīcas, galda spēles un iespēja uzzināt vairāk par darbu ar informāciju tehnoloģijām un resursiem.

Valmieras novada bērni un jaunieši var pilnveidot prasmes un attīstīt talantus mūzikā, mākslā un sportā- **četrās sporta profesionālās ievirzes skolās**: Valmieras Sporta skola, Bertānu Valmieras basketbola skola, Rūjienas Sporta skola un Kocēnu Sporta skola, kā arī **četrās mākslas un mūzikas profesionālās ievirzes skolās**: Valmieras Mūzikas skola, Rūjienas Mūzikas un mākslas skola, Mazsalacas Mūzikas un mākslas pamatskola un Strenču Mūzikas skola.

Lai nodrošinātu saturīgas un pilnvērtīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas bērniem un jauniešiem, Valmieras novadā tiek piedāvātas daudzveidīgas **interešu izglītības programmas šādās jomās:**

- kultūrizglītība (deja, mūzika, folklora, vizuālā un vizuāli plastiskā māksla, amatniecība, teātris u.c.);
- tehniskā jaunrade (tehniskā modelēšana un konstruēšana, robotika, programmēšana, datorika, elektronika, u.c.);
- radošās industrijas (grafiskais dizains, foto/video/audio māksla, datorgrafika, žurnālistika u.c.);
- vides interešu izglītība (dabas pētnieki, vides izziņas pulciņš, vides eksperimenti, novadpētniecība, skolu muzejs u.c.);
- sporta interešu izglītība (galda spēles, individuālie un komandu sporta veidi, sporta spēles, vispārējā fiziskā sagatavotība, sporta dejas u.c.);
- citas interešu izglītības programmu jomas (valodu apguve, debašu klubi, mājsaimniecības pulciņš, skolēnu mācību uzņēmumi, Bēbīšu skola, mazpulks u.c.).

Lai nodrošinātu bērniem saturīgu, aktīvu, drošu un izglītojošu laika pavadīšanu skolēnu brīvlaikā, Valmieras novada pašvaldība katru gadu atbalsta dažādas bērniem organizētas nometnes, kuras veiksmīgi startējušas pašvaldības kultūras, sporta un nometņu projektā.
https://www.valmierasnovads.lv/novads/izglitiba/izglitibas-iestades/
https://www.valmierasnovads.lv/novads/izglitiba/izglitibas-iestades/privatas-izglitibas-iestades/
https://www.valmierasnovads.lv/novads/izglitiba/izglitibas-iestades/interesu-izglitiba/

Pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 11.panta 1.daļu valsts nodrošina visiem bērniem vienādas tiesības un iespējas iegūt izglītību atbilstoši katra spējām. Valsts un pašvaldība nodrošina visiem bērniem speciālo vajadzību izvērtējumu, uzsākot obligāto izglītību, un nodrošina bērna vajadzībām atbilstošus individuālus pedagoģiskā un psiholoģiskā atbalsta pasākumus[13] valsts, pašvaldības un privātajās mācību iestādēs, Valmieras novadā nodrošināts Pedagoģiski medicīniskās komisijas pakalpojums.
https://www.valmierasnovads.lv/pakalpojums/pedagogiski-mediciniska-komisija/

[13] ttps://likumi.lv/ta/id/324383-izglitojamo-specialo-vajadzibu-izvertesanas-metodika-pirmsskolas-izglitibas-iestades

VALMIERAS NOVADS.

Lai mazinātu riskus, ka bērns neiegūst valstī noteikto obligāto izglītību, Valmieras pilsētas pašvaldība, 2017.gada 15.septembrī noslēdzot sadarbības līgumu, ir iesaistījusies Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus" projekta Nr.8.3.4.0/16/I/001 "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" īstenošanā. Izveidota darba grupa "Valmieras novada priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2024.-2028.gadam" īstenošanai. Tiek veikta neattaisnoto kavējumu uzskaite (vairāk kā 3 mācību dienas pirmsskolas izglītības programmā, vairāk kā 20 mācību stundas vispārējās vai profesionālās izglītības programmā)[14]. Pašvaldībā visbiežāk veiktās darbības neattaisnoto kavējumu novēršanai ir sociālā dienesta darbs ar izglītojamā ģimeni, atbalsta personāla iesaiste, starpinstucionālās sadarbības sanāksmes sasaukšana, bāriņtiesas, pašvaldības un Valsts policijas iesaiste, izglītojamā ārstēšana no atkarību izraisošo vielu ārstēšanas.

https://www.valmierasnovads.lv/novads/izglitiba/informacija/esf-projekti/atbalsts-priekslaicigas-macibu-partrauksanas-samazinasanai/

Valmieras novada pašvaldība atbalsta izglītojamos piemērojot atvieglojumus ēdināšanas maksai, sabiedriskā transporta biļešu maksai, pilnībā vai daļēji kompensējot vecāku līdzfinansējumu profesionālās ievirzes un interešu izglītības programmu apguvei, piedāvājot dienesta viesnīcu vairāku izglītības iestāžu audzēkņiem, ar naudas balvām apbalvojot izglītojamos par teicamām sekmēm un mācību sasniegumiem, kā arī īstenojot skolēnu nodarbinātības pasākumus vasaras brīvlaikā.

Vērtējot izglītības nodrošinājumu Pašvaldībā, būtisks apstāklis, kas jāņem vērā no bērnu tiesību aizsardzības viedokļa, ir vardarbības gadījumi izglītības iestādēs. Katru mācību gadu novembrī- decembrī tiek veikta Edurio aptauja par izglītojamo un pedagogu labbūtību. Analizējot datus par piedzīvoto vardarbību skolā, secināts, ka visbiežāk skolēni cietuši no emocionālās vardarbības (apsmiešana, apsaukāšanās, ignorēšana, digitāla izsmiešana sociālo tīklu vietnēs) Gan emocionālo, gan fizisko vardarbību veicēji pamatā ir klases/skolas biedri. Diagnosticējot izglītojamo socializācijas procesa problēmas, īstenojot sociāli pedagoģisko darbību plānveidīgu preventīvo darbu vardarbības mazināšanā veic sociālais pedagogs un psihologs. Vardarbības mazināšanai skolās ieviesta pētījumos un pierādījumos balstīta antibulinga programma KiVa ar mērķi novērst bulingu un efektīvi risināt bulinga gadījumus. KiVa mācību stundas un tiešsaistes spēles paredzētas visiem skolēniem. Gan skolēniem, gan pieaugušajiem programmas ietvaros piedāvā apgūt metodes, kas vērstas uz risinājumu bulinga apturēšanai. "Atbalsta programmu izstrāde un īstenošana sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu sistēmas izveidei" ietvaros tiek realizēts Eiropas sociālā fonda projekts "Atbalsts Pozitīvai Uzvedībai (APU)", ar mērķi veicināt pozitīvu uzvedību, attīstīt emocionālo inteliģenci un veicināt lasītprasmi.

Bērnu un jauniešu līdzdalība

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 13.panta 3.punkts nosaka- Bērnam ir tiesības piedalīties pašpārvaldē izglītības, kultūras un sporta jomā. Jebkurās citās jomās, kas skar bērna intereses, bērna viedoklim veltāma pienācīga vērība atbilstoši viņa

[14] https://likumi.lv/ta/id/225270-kartiba-kada-izglitibas-iestade-informe-izglitojamo-vecakus-pasvaldibas-vai-valsts-iestades-ja-izglitojamais-bez-attaisnojosa-i...

vecumam un briedumam. Valmieras novada pašvaldībā izveidota Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija. Tās mērķis ir veicināt Pašvaldības darba ar jaunatni saskaņotu īstenošanu, sekmējot jauniešu iniciatīvas, līdzdalību sabiedriskās dzīves norisēs un lēmumu pieņemšanas procesos. Dalība jauniešu organizācijās ne tikai nodrošina saturīgu brīvā laika pavadīšanu, jaunu prasmju apgūšanu, bet arī dod iespēju pārstāvot jauniešu viedokli un vajadzības, piedalīties dažādu lēmumu pieņemšanā. Valmieras novadā darbojas 4 jauniešu centri- Rūjienas jauniešu centrs (Rūjiena, Naukšēni, Mazsalaca), Burtnieku jauniešu centrs, Trikātas jauniešu centrs un Valmieras jauniešu centrs "Vinda" un dažādas jauniešu organizācijas https://www.valmierasnovads.lv/sabiedriba/sabiedribai/jauniesiem/jauniesu-organizacijas/

Sociālā aizsardzība

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 11. punktā noteikts, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir īstenot bērnu un aizgādnībā esošu personu tiesību un interešu aizsardzību. Viena no bērna pamattiesībām ir tiesības uz ģimeni. Līdz ar to pašvaldības uzdevums bērna tiesību nodrošināšanā ir sniegt dažāda veida atbalstu bērna dabiskajai attīstības videi- ģimenei.

Valmieras novadā iedzīvotājiem un ģimenēm ar bērniem atbalstu nodrošina pašvaldības iestāde **Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde**, kas ir Valmieras novada pašvaldības domes izveidota pastarpinātās pārvaldes iestāde, kura īsteno profesionāla sociālā darba, sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības un veselības aprūpes pieejamību, veicinot iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un īstenojot sabiedrības integrāciju.

Ģimenēm ar bērniem pieejamie sociālie pakalpojumi[15] : sociālais darbs, krīzes centra pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums bērniem ar invaliditāti un personām līdz 24 gadu vecumam, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, izglītojošas un atbalsta grupas, ģimenes asistenta pakalpojums, sociālā mentora pakalpojums, krīzes dzīvokļa pakalpojums, dienas aprūpes centra pakalpojums, daudzveidīgi sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, tostarp bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām, asistenta pakalpojums un atelpas brīža pakalpojums bērniem ar invaliditāti.

Savukārt ģimenēm, kam piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statuss pieejama sociālā palīdzība[16] : garantētā minimālā ienākuma pabalsts, mājokļa pabalsts, pabalsti krīzes situācijā, medicīnisko izdevumu apmaksai, mājokļa pielāgošanai.

Pašvaldība atbalsta ģimenes ar bērniem piešķirot pabalstu bērna piedzimšanas gadījumā, sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, mācību piederumu iegādei daudzbērnu ģimenēm. Papildus tiek paredzēts atbalsts audžuģimenēm: bērna uzturam, apģērba un mīkstā inventāra iegādei un veselības uzlabošanai audžuvecākiem.

[15] https://likumi.lv/ta/id/365558-par-socialajiem-pakalpojumiem-valmieras-novada

[16] https://likumi.lv/ta/id/348910-par-pabalstiem-un-socialajam-garantijam-valmieras-novada

VALMIERAS NOVADS.

Valmieras novadā Sociālā darba pakalpojumu 2023. gadā saņēmušas 1692 personas, no tām 613 nepilngadīgie, 2024. gadā 1724 personas, no tām 522 nepilngadīgie, bet 2025. gadā 1948 personas no tām 734 nepilngadīgie.

Īpaša vērība tiek pievērsta vardarbībā cietušas personas atbalstam, sniedzot palīdzību aizsardzības pret vardarbību mehānismu organizēšanā- droša vide, tiesiska palīdzība, veselības aprūpe, organizēts psihoemocionālais atbalsts. Sadarbībā ar policiju, krīzes centriem, advokātiem u.c. 2023. gadā atbalsts sniegts 76 nepilngadīgajiem, 2024. gadā 109 nepilngadīgajiem, bet 2025. gadā 96 nepilngadīgajiem.

Sociālo lietu pārvalde veikusi situācijas izvērtēšanu un atbalsta sniegšanu ģimenēm ar bērniem pēc saņemtā ziņojuma no policijas par iespējamu fizisku vai emocionālu vardarbību ģimenē- 2023. gadā 292 ziņojumi, 2024. gadā 243 un 2025.gadā 146 ziņojumi.

Veikts darbs ar jauniešiem ar uzvedības un atkarības problēmām, sastādot sociālās uzvedības korekcijas programmas un individuālus atbalsta plānus - 2023. gadā 16 , 2024. gadā 35 un 2025. gadā 40 jauniešiem.

Valmieras novadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un atbalsta pasākumus ģimenēm ar bērniem nodrošina arī nevalstiskās organizācijas: Nodibinājums "Fonds Iespēju tilts", Latvijas Samariešu apvienība, Valmieras SOS bērnu ciemats, nodibinājums "Centrs Valdardze", biedrība "Ģimenes šūpulis", "Bērnu un pusaudžu resursu centrs" Valmieras filiāle.

Lai nodrošinātu Bērnu aprūpes pakalpojumu attīstību un stiprinātu Bērnu tiesību aizsardzības sistēmu Valmieras novadā, 2024. gada 30. oktobrī pašvaldībā ar rīkojumu Nr.4.1.1/24/335 izveidota darba grupa ģimeniskai videi pietuvinātas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma "Māja bērniem" attīstībai.
https://www.valmierasnovads.lv/pakalpojumi/sociala-palidziba/

https://www.valmierasnovads.lv/pakalpojums/atbalsts-daudzbernu-gimenem/

https://www.valmierasnovads.lv/pakalpojums/pasvaldibas-atbalsts-gimenem-kas-audzina-bernu-ar-invaliditati/

Bez gādības palikušo bērnu aprūpe

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 7.[1] pants nosaka, ka "katram bērnam ir neatņemamas tiesības uz ģimeni" un minētā likuma 26. panta pirmā daļa- "Ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē. Valsts un pašvaldība atbalsta ģimeni…" Pašvaldības pienākums ir sniegt atbalstu un nodrošināt bērna tiesības uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem arī gadījumos, kad vecāki nenodrošina pilnvērtīgu bērna aprūpi. Gadījumos, kad situācija ģimenē, kurā atrodas bērns, neskatoties uz sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem nemainās un uzlabojumi nav novērojami, tiek ziņots Valmieras novada Bāriņtiesai. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma[17] 2. panta pirmo daļu bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt bērna vai aizgādnībā esošas personas personiskās un mantiskās intereses un tiesības. Civillikuma 203. panta pirmajā daļā un Bāriņtiesu likuma 22. panta pirmajā

[17] https://likumi.lv/ta/id/139369-barintiesu-likums

daļā noteikti tie apstākļi, kas var būt par pamatu bērna aizgādnības tiesību pārtraukšanai. Bāriņtiesu likuma 22. panta 1.[1] punktā noteikts, ka bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem, veic risku novērtēšanu, informē vecākus par iespējamām sekām un uzdod viņiem sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Pēc šī noteiktā termiņa Bāriņtiesai jāvērtē vai bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, jālemj par aizgādnības tiesību pārtraukšanu/ nepārtraukšanu vecākiem. Aizgādības tiesību pārtraukšana ir būtisks vecāku tiesību ierobežojums un galējs līdzeklis, ja nav iespējams novērst bērna vislabākajām interesēm nelabvēlīgos apstākļus paliekot ģimenē.

Iemesli aizgādības tiesību pārtraukšanai visbiežāk ir saistīti ar vecāku atkarības problēmām, vardarbību ģimenē, vecāku zināšanu un prasmju trūkumu bērnu vajadzību un interešu nodrošināšanā.

2023.gadā Valmieras novada Bāriņtiesa pārtraukusi bērnu aizgādības tiesības 32 vecākiem, 2024. gadā 34 vecākiem un 2025.gadā 43 vecākiem. Vecāku skaitam, kuriem tikušas pārtrauktas bērnu aizgādības tiesības minēto gadu laikā vērojams pieaugums. Vecāku skaits, kam bijusi iespējama pārtraukto bērnu aizgādību tiesību atjaunošana- 2023.gadā 18 vecākiem, 2024. gadā 18 vecākiem, bet 2025.gadā 15 vecākiem.[18]

Šķirot bērnu no ģimenes, viņam tiek nodrošināta ārpusģimenes aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē/ krīzes audžuģimenē. Par aizbildņiem visbiežāk tiek iecelti bērna vecvecāki vai citi bērnam tuvi radinieki, retāk – cita persona. Aizbildnis aizvieto savam aizbilstamajam vecākus, atbalsta bērnu, gādā par viņa audzināšanu, kā arī pārstāv bērna personiskās un mantiskās intereses.

Valmieras novadā aizbildņu skaits 2023.gadā - 60 aizbildņi, 2024. gadā - 54 aizbildņi un 2025. gadā - 57 aizbildņi.

Audžuģimene ir ģimene vai persona, kas nodrošina bērna aprūpi uz laiku, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē (ja bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu bērna vecākiem pārtrauktās aizgādības tiesības atjaunot) vai, ja tas nav iespējams, līdz bērna adopcijai vai aizbildnības nodibināšanai.

Ārpusģimenes aprūpi bērnu aprūpes iestādē nodrošina tikai gadījumos, kad aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē nav piemērota konkrētajam bērnam.

Saskaņā ar Ministru kabineta 26.06.2018. noteikumiem Nr.355 "Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra noteikumi" ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri nodrošina pasākumu kopumu, kas veicina bez vecāku gādības palikušu bērnu labklājību, drošību, patstāvību, kā arī audžuģimeņu, jo īpaši specializēto audžuģimeņu, un adoptētāju, aizbildņu un viesģimeņu skaita pieaugumu.[19] Valmieras novada administratīvajā teritorijā darbojas Latvijas SOS bērnu ciematu asociācijas struktūrvienība SOS ģimeņu atbalsta centrs "AIRI vecākiem" Valmierā un Krīzes centrs - Nodibinājums "Centrs Valdardze", kas nodrošina profesionālu psihosociālu palīdzību, kā arī īslaicīgu diennakts izmitināšanu krīzes situācijās. Krīzes centra pakalpojumu ir tiesīgas saņemt personas, kuras nonākušas krīzes situācijā, pamatojoties uz Sociālo lietu pārvaldes izsniegtu nosūtījumu.

[18] https://www.valmierasnovads.lv/pasvaldiba/par-pasvaldibu/kontakti/barintiesa/

[19] Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra noteikumi. Ministru kabineta 26.06.2018. noteikumi Nr.355. Latvijas Vēstnesis Nr.129, 29.06.2018.

Pasākumi veselības veicināšanai

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 12. panta otro daļu, bērnam ir tiesības uz bezmaksas veselības aprūpi, ko nosaka valsts programma. Valsts nodrošina visiem bērniem agrīnu attīstības izvērtējumu no pusotra gada līdz triju gadu vecumam, lai sekmētu attīstības traucējumu un iespējamu speciālo vajadzību savlaicīgu atpazīšanu. Minēto izvērtējumu nodrošina ģimenes ārsts. Veselības aprūpes finansēšanas likums[20] nosaka, ka bērni līdz 18 gadu vecumam var saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus. Nacionālā veselības dienesta tīmekļvietnē aplūkojami valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi bērniem no 0 līdz 18 gadu vecumam. Sabiedrības veselība ir svarīgs sabiedrības sociālās vienotības un vienlīdzības, pārticības un nabadzības izplatības, kā arī vides faktoru un kultūras normu rādītājs. Pašvaldībai ilgtermiņa ekonomiskajai un sociālajai attīstībai ir nepieciešama laba iedzīvotāju veselība. Pašvaldību likumā kā viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir noteikta – gādāt par iedzīvotāju veselību – īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Stacionāros un ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus Latvijā nodrošina valsts, pašvaldību un privātās institūcijas. Valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus bērniem pašvaldībā nodrošina IV līmeņa ārstniecības iestāde "Vidzemes slimnīca" un VSIA "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca", ambulatoro pakalpojumu sniedzējs SIA "Valmieras veselības centrs". Novadā darbojas dienas stacionārs SIA "Mazsalacas slimnīca", 35 ģimenes ārstu prakses (18 Valmierā) un 17 ārstu speciālistu prakses citur novadā. Attālākos novada pagastos primārās veselības pieejamību nodrošina feldšerpunkti. Novadā darbojas 27 aptiekas.

https://www.valmierasnovads.lv/sabiedriba/sabiedribai/veselibas-aprupe/gimenes-arstu-prakses-valmieras-novada/

Valmieras novada Sociālo lietu pārvaldes Veselības aprūpes nodaļa nodrošina astoņu feldšerpunktu un veselības veicināšanas punktu darbību novadā.

https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2024/06/Feldserpunkti-Valmieras-novada.-Saraksts-un-pienemsanas-laiki.pdf

Novadā ir pieejami iedzīvotāju vajadzībām atbilstoši, droši, augstas kvalitātes laboratorijas pakalpojumi, ko nodrošina divas laboratorijas – SIA "E. Gulbja laboratorija" un SIA "Centrālās laboratorija" Valmieras filiāle.

Fizisko aktivitāšu veicināšanai Valmieras Olimpiskajā centrā tiek piedāvāta peldētapmācība pirmsskolas vecuma bērniem un 1.–3. klašu skolēniem no Valmieras un novada izglītības iestādēm. Tā tiek finansēta projekta "Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi Valmieras novadā" ietvaros un tā tiks īstenots līdz 2028. gada 31. decembrim.

Atkarību mazināšanai un profilaksei tiek organizētas lekcijas par atkarību veidiem, atkarību izraisošo vielu ietekmi uz veselību un to kādas fizioloģiskas izmaiņas notiek organismā atkarību ietekmē Valmieras novada pašvaldības pamatskolās, skolēniem vecuma grupā no 13 līdz 16 gadiem.
Seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšanai topošajiem vecākiem plānotas tiešsaistes nodarbības, kuru laikā varēs iegūt plašākas zināšanas un nepieciešamo informāciju par emocionālā stāvokļa izmaiņām, sagatavošanos dzemdībām, mazuļa kopšanu un zīdīšanu.

[20] https://likumi.lv/ta/id/296188-veselibas-aprupes-finansesanas-likums

Savukārt Valmieras novada pašvaldības pamatskolās 6. – 8. klašu meitenēm un zēniem ir plānota saruna ar speciālistiem par pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešanu un personības attīstību.

Bērnu likumpārkāpumu profilakse

Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. panta pirmajai un otrajai daļai pašvaldībai sadarbībā ar bērna vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu (ja bērns ir probācijas klients) sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm ir jāveic likumpārkāpumu profilakses darbs ar bērniem.

Sabiedrisko kārtību un drošību Valmieras novadā nodrošina Valsts policija un Valmieras novada pašvaldības policija, iesaistoties bērnu un jauniešu neformālās izglītības pasākumos, lai skaidrotu bērniem uzvedības normas sabiedrībā, audzinātu bērnus likumpaklausības ievērošanas garā, kā arī radītu bērnos cieņpilnu attieksmi pret citu tiesībām un apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā.

Valmieras novada pašvaldības policijā atsevišķi pasākumi bērnu likumpārkāpumu prevencijai nav plānoti. Tā kā ir vakanta Nepilngadīgo lietu inspektora amata vieta, prevencijas pasākumi tiek veikti pēc nepieciešamības. Proti, saņemot skolu vai pirmsskolas izglītības iestāžu uzaicinājumu tikties ar bērniem, apvienību inspektori dodas uz izglītības iestādēm un veic skaidrojošo darbu par administratīvajiem pārkāpumiem.

Prevencija, audzinoša rakstura pārrunu veidā ar bērniem un viņu vecākiem tiek veikta arī administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdī, gan arī vēlāk, atsevišķi uzaicinot uz paskaidrojumu sniegšanu, ja nepieciešama papildus informācija par izdarīto administratīvo pārkāpumu.

Bērnu pārkāpumi pamatā ir saistīti ar notikumiem, par kuriem paredzēta atbildība Bērnu tiesību aizsardzības likuma 48.pantā (“Bērna aizsardzība no smēķēšanas, alkoholisko un enerģijas dzērienu ietekmes”), 77. pantā (“Ar alkoholiskajiem dzērieniem, citām apreibinošām vielām vai enerģijas dzērieniem saistīti pārkāpumi, kurus izdarījuši bērni”) un 78. pantā (“Ar tabakas izstrādājumiem, tabakas aizstājējproduktiem, augu smēķēšanas produktiem, elektroniskajām smēķēšanas ierīcēm un to uzpildes tvertnēm saistīti pārkāpumi, kurus izdarījuši bērni”).

Preventīvais darbs vēl saistīts ar patrulēšanu pie skolām, parkos un citās jauniešu pulcēšanās vietās.

Administratīvie pārkāpuma procesi tiek uzsākti ne tikai pret bērniem, bet arī pret viņu vecākiem par bērna atstāšanu bez uzraudzības un par bērnu aprūpes pienākumu nepildīšanu, par ko paredzēta atbildība Bērnu tiesību aizsardzības likuma 83. un 85.pantā.

Valmieras novada pašvaldības policijai izveidojusies cieša sadarbība ar Valsts policiju, Valmieras novada Sociālo lietu pārvaldi un Bāriņtiesu, kam nepieciešamības gadījumā pašvaldības policija sniedz atbalstu un piedalās kopīgās darbībās.

Valmieras novada pašvaldības policijai šobrīd nav atsevišķa stratēģiskā plāna pasākumiem bērnu auditorijai.

Novadā 24/7 darbojas Operatīvās informācijas centra tālrunis 8484, uz kuru var ziņotu par iespējamo apdraudējumu dzīvesvietā vai pilsētvidē, kā arī informētu policiju par sabiedriskās kārtības problēmām, kurām nav nepieciešama operatīva reaģēšana (piemēram, vietas, kur regulāri publiski tiek lietots alkohols, smēķēšana u.c.).

Atbilstoši normatīvajā regulējumā noteiktajai kompetencei bērnu tiesību aizsardzības jomā, Valsts policija un pašvaldības policija veic un nodrošina izmeklēšanu un pierādījumu nostiprināšanu administratīvo pārkāpumu procesos, kurus izdarījuši bērni.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 152.pantā noteikto regulējumu, lietas par nepilngadīgo izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem izskata nozaru likumos noteikto publisko personu iestāžu amatpersonas, t.sk. Valmieras novada pašvaldības Administratīvā komisija. Administratīvās komisijas nolikums stājas spēkā 2021.gada 1. decembrī. Komisija darbojas Administratīvās atbildības likumā, likuma "Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem", šā nolikuma un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu nepilngadīgajiem 2023.gadā izteikts brīdinājums 80 lietās, uzlikts par pienākumu piedalīties sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmā 23 lietās, uzlikts par pienākumu ierasties uz konsultāciju pie psihologa, ārsta vai cita speciālista 19 lietās. 2024. gadā izteikts brīdinājums 84 lietās, uzlikts par pienākumu piedalīties sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmā 35 lietās, uzlikts par pienākumu ierasties uz konsultāciju pie psihologa, ārsta vai cita speciālista 11 lietās.